

Az EGÉSZSÉGMEGŐRZÉSI KÖZPONT 2017. ÉVI BESZÁMOLÓJA

Dunaújváros, 2018. február 20.

Kleinné Németh Judit

Kleinné Németh Judit
intézményvezető

Az Egészségmegőrzési Központ szakterületei

I. Iskolai egészségnevelési, prevenciós foglalkozások 1-12. évfolyamos diákoknak

1. Iskolai órák
2. Mentálhigiénés konzultáció a középiskolákban

II. Pszichológiai/mentálhigiénés programok

1. Tanácsadások
  - Életvezetési tanácsadás, pszichológiai/mentálhigiénés konzultáció
  - „Négyülékes” konzultáció serdülőknek
  - Mediáció
  - Táplálkozási tanácsadás
  - Szülő konzultáció
  - Mentálhigiénés konzultáció középiskolákban
2. Képzések, tréningek
  - Kortárssegítő képzés
3. Klubok, csoportok
  - Kortárssegítő Klub
  - Kamasz Csoport
  - „Mesék Kútja”
  - Kismama-Kispapa Klub
  - Szülők Iskolája
4. Esetmegbeszélések

III. Védőnői szolgálat

1. Területi védőnők
2. Iskolai védőnők

IV. Ifjúság-egészségügyi ellátás

V. Szakmai kapcsolatok

A 2011. évi CLXXXIX. törvény (mely Magyarország helyi önkormányzatairól szól) II. fejezet 13. § (1) 4. pontjában kötelező feladatként jelöli meg az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások ellátását, melyet Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata 1992 óta az Egészségmegőrzési Központ által is megvalósít.

Az intézményünkben működő szakmai team komplex módon értelmezi a prevenciót és ennek szellemében segíti a dunaújvárosi lakosságot fogantatástól idős korig egészségnevelési és mentálhigiénés tevékenységei során. 2011. január 1-jétől a védőnői hálózattal bővültünk, mely óriási lehetőség, hiszen a védőnők mellett orvos, mentálhigiénés szakember együttműködése támogatja a családokat, a városban működő szakemberek közötti kommunikációt, a szakmai munkát és a jelzőrendszer hatékonyabb működését.

Az Egészségmegőrzési Központ pénzügyi helyzete 2017-ben stabil volt.

Intézményen belül továbbra is bérfeszültséget okoz, hogy jelentős különbség van a védőnői, orvosi és az egészségnevelői-mentálhigiénés munkakörben foglalkoztatott közalkalmazottak fizetése között, melynek oka, hogy az egészségügyi bérrendezés rájuk nem vonatkozott. 2016-ban emiatt három tapasztalt mentálhigiénés (több diplomás) munkatársunk ment el másik munkahelyre. Sikerült felvennünk a helyükre három nagyon motivált fiatal szakembert, akik 2017-re beletanultak ebbe a nagyon izgalmas, változatos, de gyakran megterhelő munkába. Egy munkatársunk nyugdíjba vonult, helyére nem tudtunk új munkatársat felvenni, mert annyira alacsony a közalkalmazotti bér, hogy még egy diplomával sem vállalták be a jelentkezők. Kihívást jelentett számunkra, hogy ezek a változások nem mehettek az intézményben folytatott tevékenységeink szakmai színvonalának rovására.

Az érdeklődők a www.egeszsegmegorzesikozpont.hu honlapon tájékozódhatnak intézményünkről és minden fontos eseményről.

I. Iskolai egészségnevelési, prevenciós foglalkozások 1-12. évfolyamos diákoknak

DMJV önkormányzata olyan prevenciós szakmai szolgáltatást nyújt az Egészségmegőrzési Központ munkatársai által a Dunaújvárosban tanuló diákoknak, mely Magyarországon egyedülálló. Szolgáltatásaink segítik, kiegészítik az oktatási intézmények részére a „nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról” szóló 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 131.§. és 132.§ szerint előírt feladatok teljesítését.

2017-ben is megvalósult az a célunk, hogy tervezhetően, az iskolák számára átlátható módon tudjuk a programokat ajánlani. Megtartottuk a két szakmacsoport sajátosságait: az Egészségmegőrzési Központ iskolavédőnői csoportja egészségügyi, mentálhigiénés csoportja

pedig pszichológiai (személyiségfejlesztő) szempontok szerint végezte egészségnevelő tevékenységét Dunaújváros általános és középiskolaiban.

1. Iskolai órák

A fiatalok lelki egészségének megőrzése érdekében készítettük el iskolai programunkat. Célunk a prevenció. A diákok életkori sajátosságaihoz leginkább illeszkedő témákat dolgozunk fel a foglalkozásokon, ezért minden évfolyamon más a tematika. Így biztosítjuk, hogy a gyerekek iskolai életük során minden témával a lehető legmegfelelőbb időben találkozhatnak.

A táblázatokban láthatók, hogy a témákat mely évfolyamokon, hány órában, milyen szakemberrel tervezzük. Ezek az információk és a szakmai célok is megtalálhatók az osztályfőnökökhöz eljuttatott szakmai anyagban, melynek segítségével a diákok, pedagógusok és szülők tájékozódhatnak programjainkról.

AZ ISKOLAI ÓRÁK TÉMAI ÉS ÓRASZÁMAI ÉVFOLYAMOK SZERINT

Általános iskola

	Osztály	Mentálhigiénés témakör	Óraszám	Védőnői témakör	Óraszám
Alsó tagozat	1.	Mesecsoport I.	3x2	Napirend, tisztálkodás	2
	2.	Mesecsoport II.	3x2	Egészséges táplálkozás I.	2
	3.	Társas kapcsolatok I.	5	Balesetek megelőzése	2
	4.	Veszélyes helyzetek, ártalmas szokások	4	Serdülőkori változások I.	4
Felső tagozat	5.	Önismeret, közösségépítés	5	Egészséges táplálkozás II.	2
	6.	Társas kapcsolatok II	5	Káros szenvedélyek	2
	7.	Függőségek	4	Serdülőkori változások II.	2
	8.	Kamaszkori kapcsolatok	4	Felelősség a szerelemben	2

Középiskola

	Osztály	Mentálhigiénés témakör	Óraszám	Védőnői témakör	Óraszám
Középiskola	9.	Közösségépítés	5	Káros szenvedélyek, vagy fogamzásgátlás	3
	10.	Függőségek	4	Fogamzásgátlás, vagy káros szenvedélyek	3
	11.	Szerelem, párkapcsolat	4	Abortusz- és daganatprevenció	4
	12.	Felnőtté válás	4	Szexuális úton terjedő betegségek, abortusz	1

**AZ EGÉSZSÉGMEGŐRZÉSI KÖZPONT EGÉSZSÉGNEVELÉSI, PREVENCIÓS TEVÉKENYSÉGE
DUNAÚJVÁROS ÁLTALÁNOS ÉS KÖZÉPISKOLÁIBAN
(MENTÁLHIGIÉNÉS ÉS VÉDŐNŐI FOGLALKOZÁSOK SZÁMA ÖSSZESEN)**

Év	Általános iskola óraszám	Középiskola óraszám	Összesen óraszám
2014	597	540	1137
2015	590	734	1324
2016	541	668	1209
2017	475	524	999

2017-ben személyi változás miatt át kellett gondolnunk az iskolai mentálhigiénés foglalkozásokat. Mivel nem szerettünk volna igényelt iskolai órát visszamondani kapacitási probléma miatt, ezért változtattunk az óraszámokon. Így az 5 órára tervezett programjainkat 4 órában tartottuk meg, ennek köszönhetően sikerült eljutnunk minden osztályba, ahol az osztályfőnök kérte a foglalkozásokat.

MENTÁLHIGIÉNÉS FOGLALKOZÁSOK SZÁMA 2017-BEN

Évfolyam	Osztály	Alkalom	Fő összesen
1.	7	42	154
2.	1	6	23
3.	6	23	141
4.	3	12	67
5.	16	60	369
6.	10	39	214
7.	18	65	372
8.	11	37	256
9.	30	126	677
10.	17	58	323
11.	18	68	396
12.	3	12	48
Összesen:	140	548	3 040

ISKOLAVÉDŐNŐI FOGLALKOZÁSOK SZÁMA 2017-BEN

Évfolyam	Osztály	Alkalom	Fő összesen
1.	0	0	0
2.	5	18	103
3.	0	0	0
4.	15	60	383
5.	10	20	228
6.	20	52	762
7.	12	40	252
8.	1	1	23
9.	25	89	656
10.	22	76	538
11.	26	79	609
12.	13	16	323
Összesen:	149	451	3 877

MENTÁLHIGIÉNÉS FOGLALKOZÁSOK TÉMA SZERINTI MEGOSZLÁSA 2017-BEN

Évfolyam	Mentálhigiénés téma	Óraszám
1.	Mesecsoport I.	42
2.	Mesecsoport II.	6
3.	Társas kapcsolatok I.	23
4.	Veszélyes helyzetek, ártalmas szokások	12
5.	Önismeret, közösségépítés	60
6.	Társas kapcsolatok II.	39
7.	Függőségek I.	65
8.	Kamaszkori kapcsolatok	37
9.	Közösségépítés	126
10.	Függőségek	58
11.	Szerelem, párkapcsolat	68
12.	Felnőtté válás	12

ISKOLAVÉDŐNŐI FOGLALKOZÁSOK TÉMA SZERINTI MEGOSZLÁSA 2017-BEN

Évfolyam	Védőnői téma	Óraszám
1.	Napirend, tisztálkodás	0
2.	Egészséges táplálkozás I.	18
3.	Balesetek megelőzése	0
4.	Serdülőkori változások I.	60
5.	Egészséges táplálkozás II.	20
6.	Káros szenvedélyek	52
7.	Serdülőkori változások II.	40
8.	Felelősség a szerelemben	1
9.	Káros szenvedélyek	53
	Fogamzásgátlás	36
10.	Fogamzásgátlás	43
	Káros szenvedélyek	33
11.	Abortusz- és daganatprevenció	79
12.	Szexuális úton terjedő betegségek	16

2. Mentálhigiénés konzultáció, életmód-tanácsadás középiskolákban

A középiskolák munkatársai (tanárok) és az iskolavédőnők évek óta rendszeresen irányítottak/irányítanak intézményünkbe diákokat és szülőket mentálhigiénés konzultációra. Ezért gondoltuk, hogy az iskolákban tartott fogadóóra segíti a diákokat, abban, hogy igény esetén eljussanak egy szakemberhez a problémájukkal. Ennek megfelelően az Egészségmegőrzési Központ mentálhigiénés szakemberei heti egy alkalommal három órás időtartamban konzultációt (segítő beszélgetést) biztosítottak több középiskolában 2017-ben is, melynek kereteit és szabályait az együttműködési megállapodások rögzítik.

Az együttműködésben részt vevő iskolák:

- Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium és Kollégium
- DSZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
- DSZC Dunaferr Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
- DSZC Rudas Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma

A konzultációra a diákok önként jelentkezhetnek, és ehhez segítséget kapnak az osztályfőnököktől, iskolavédőnőktől.

Az iskolai mentálhigiénés beszélgetések az egészséges személyiség optimális fejlődését prevenciós módszerekkel támogatják.

Tapasztalataink szerint a problémák hátterében, legtöbb esetben diszfunkcionális családi működés van.

A leggyakrabban megjelenő nehézségek:

- családi (anyagi nehézségek a családban, elvált szülők–kallódó gyerek, alkoholizmus a családban, elhanyagolás)
- életkori/kamaszkori nehézségek (iskolai, kollégiumi beilleszkedés, magatartási, tanulási nehézségek, baráti konfliktusok, hangulatzavar)
- szorongás, pszichoszomatikus („pánik”) tünetek
- függőségek
- önértékelési gondok
- öngyilkossági készletés

II. Mentálhigiénés programok

1. TANÁCSADÁSOK, SEGÍTŐ BESZÉLGETÉSEK

• **Életvezetési tanácsadás/mentálhigiénés konzultáció**

Segítő kapcsolat, mely lehetőséget teremt arra, hogy a pszichésen egészséges emberek saját erőforrásaikat hatékonyabban kiaknázzák, fejlődjön önismeretük, önelemző képességük, problémamegoldó készségük.

• **„Négyülékes konzultáció” serdülőknek**

A kamasz korosztály fejlődési sajátosságaihoz alkalmazkodó módszer, mely segítséget nyújt a jelentkező fiataloknak, hogy végiggondolják aktuális problémáik pszichés motívumait.

- **Mediáció**

Speciális konfliktuskezelési eljárás, mely segítséget nyújt a konfliktus tisztázásában, és olyan megoldás megtalálásában, mely mindkét fél számára elfogadható és megvalósítható. Igénybe vehető: családi, párkapcsolati, szülő-gyerek, válási, gyermek-elhelyezési, munkahelyi konfliktusok esetén, illetve intézményi mediációként.

- **Táplálkozási tanácsadás**

A táplálkozási tanácsadás az egészségmegőrzést szolgálja egyénre szabottan.

- **Szülő konzultáció**

Szülőknek nyújt segítséget elsősorban nevelési kérdésekben.

- **Drogprevenációs tanácsadás**

Konzultációs lehetőség fiataloknak, szülőknek, pedagógusoknak a függőség kialakulásáról és jeleiről, a különféle szenvedélybetegségekről. Segítséget nyújtunk a kapcsolatfelvételben az MRE Újvárosi Drogambulancia szakembereivel.

Megtartott tanácsadások téma, nemek és életkor szerinti megoszlása

Életkor	Pszichológiai, életvezetési tanácsadás		Addiktológiai tanácsadás, drog konzultáció		Táplálkozási tanácsadás		Szülő konzultáció		Mediáció		Négyülékes konzultáció serdülőknek		Gyermek konzultáció		Mentálhigiénés konzultáció		Összesen	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
0 - 5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	2	1	0	0	1	1	6
16-20	28	33	0	0	6	1	5	3	0	0	0	1	4	2	7	25	50	65
21-25	16	38	0	0	0	2	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	16	43
26-30	25	33	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	1	0	26	36
31-35	4	36	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4	37
36-40	12	59	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	14	61
41-45	8	49	0	0	0	0	0	4	4	4	0	0	0	0	0	0	12	57
46-50	0	24	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	26
51-55	4	8	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	11
56-60	4	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5	7	
61-65	4	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	13
65-70	12	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	34
70-	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Össz.:	117	342	0	3	6	3	7	17	4	8	0	3	5	2	9	26	148	404

Intézményünk szakembereinek fogadó kapacitását a segítő beszélgetésekre az alábbi körülmények befolyásolják:

- munkatársak száma
- szakképzettség
- kompetencia határok figyelembe vétele
- leterheltség

2. KÉPZÉSEK, TRÉNINGEK

• **Kortárssegítő képzés**

Első kortárssegítő képzésünket az 1999/2000-es tanévben indítottuk, mely azóta is minden évben megszervezésre került.

Cél, hogy a jelentkező diákokat felkészítsük a kortársaikkal való együttműködésre a segítő tevékenységben.

A képzésen a környezetre irányuló értékek közül a szolidaritás, a másokon való segítség, a kommunikációs készség és a problémamegoldó képesség megerősítésére, támogatására törekszünk.

A belső értékek közül az önismeret, önbizalom, önmagukkal kialakított jó viszony megerősítését és fejlesztését tartjuk különösen fontosnak.

A képzés speciális célja, hogy a fiatalok megerősödjenek a drogmentes pozitív életstílus kialakulásában.

A középiskolák érettségiző osztályaiból érkező tanulóknál lehetőségünk van – az iskolákkal kötött együttműködési megállapodás alapján – beszámítani a közösségi szolgálatba a kortárssegítő képzésen és klubban való részvételt.

2017-BEN AZ EGY HETES KORTÁRSSEGÍTŐ KÉPZÉSÜNKÖN 28 DIÁK VETT RÉSZT.

3. KLUBOK, CSOPORTOK

• **Kortárssegítő Klub**

Intézményünkben kétheti rendszerességgel Kortárssegítő Klub működik.

A klub foglalkozásain tovább mélyül az önismereti, a személyiségfejlesztő folyamat, emellett a diákok megismerik és elsajátítják az esetmegbeszélés, esetkonzultáció technikáját.

A csoportfoglalkozások tematikájának elkészítésekor figyelembe vettük a kortárssegítők javaslatait is. Az iskolákban megtörtént esetek feldolgozásában is segítséget kaptak.

• **Kamasz Csoport** (önismereti csoport)

A csoportot 2017-ben is meghirdettük az összes dunaújvárosi középiskolában, a 14-18 éves korosztálynak.

A csoportvezetők heti rendszerességgel, másfél óra időtartamban találkoztak a diákokkal az Egészségmegőrzési Központban.

A foglalkozásokon megismerkedhettek hasonló korú fiatalokkal, beszélgethettek az őket érintő témákról, jobban megismerhették önmagukat és segítséget kaphattak problémáik megoldásához.

Tapasztalatunk szerint a támogató, odafigyelő, érdeklődő és elfogadó légkör képes a csoporttagok távolságtartó, laza, kamaszos viselkedését pozitívan befolyásolni.

- **Kismama-Kispapa Klub**

2017-ben 3 csoportot szerveztünk: év elején, majd tavaszi és őszi kezdéssel.

A csoportban hasonló élethelyzetben levő pároknak, családoknak adtunk lehetőséget arra, hogy a gyermekvárás során felmerülő kérdéseikre, kételyeikre választ kapjanak. Biztonságos keretek között beszélgethettek, bizonytalanságuk, feszültségük, félelmük csökkent.

A feldolgozott témák között szerepelt a várandósság fizikai és mentális állomása az édesanya és az édesapa szemszögéből, a szülés, a születésemény, a kórházi protokoll, a gyermekágyas időszak kihívásai, az anyatejes táplálás, és az „elég jó szülő” mintája.

A gyakorlati foglalkozásokon a gyermekgondozás alapjainak megszerzésében is segítettünk.

A Kismama-Kispapa Klubban 2017-BEN ÖSSZESEN 351 FŐ VETT RÉSZT. A megjelent várandós anyukák több, mint a fele a párjával érkezett.

Kismama- Kispapa Klub	2014. évben	2015. évben	2016. évben	2017. évben
Résztevők száma	236 fő	284 fő	293 fő	351 fő

- **Szülők iskolája**

2017-ben négy csoport indult, melyek szeptembertől júniusig működtek. Az átlagos csoportlétszám alkalmanként 10-12 anya a gyermekével.

Már az előző évben változás indult a szülői hozzáállásban, és az édesapák is bekapcsolódtak a csoportmunkába. Rendszeresen, közösen dolgoztak a csoportban a párok, sőt előfordult néhány család esetén, hogy az édesanya munkába állása után apukák, ill. nagymamák hozták a gyermeket/unokát a foglalkozásokra.

Szülők Iskolája csoport	2014. évben	2015. évben	2016. évben	2017. évben
Résztevők száma	535 fő	433 fő	555 fő	520 fő

A kihívást 2017-ben is a magas részvétel okozta, új eszközökkel és technikákkal kellett dolgoznunk úgy, hogy a csoport megtartó funkciója ne csorbuljon.

4. ESETMESZÉLŐ CSOPORT

A szociális és egészségügyi területen dolgozó szakembereknek hirdettük meg az eszmegbeszélő csoportot, melynek célja a résztvevők szakmai személyiségének fejlesztése. Egy-egy problémás helyzet megbeszélésével a szakemberek tisztábban látták az esetben szereplők helyzetét, állapotát, a lehetséges teendőket. A szakemberek kölcsönösen segítették egymást, megosztották tapasztalataikat, így új szempontokat kaptak az eset értelmezéséhez a kompetenciahatárok és a tennivalók területén.

Az eszmegbeszélések célja a gyermekkel kapcsolatba kerülő szakemberek együttműködésének elősegítése és hatékonyabbá tétele, a kompetenciahatárok megismerése és összehangolása volt.

A jelzőrendszer működésének biztosítása alapvető prevenciós feladat. Fontos, hogy a gyermekek védelmében a szakemberek minél korábban észleljék és jelezzék a probléma kialakulását, ezzel segítve a gyermekjóléti szolgálat munkáját.

Az aktuális eset ismertetése után, melynek körülményeit részletesen feltártuk, a tényeket pontosítottuk, mely alapján közösen megfogalmaztuk az esettel kapcsolatban felmerült kérdéseket, problémákat. Ezekre építve határoztuk meg a konkrét feladatokat, teendőket. Az egyes esetek alakulását folyamatosan nyomon követtük.

ESETMESZÉLÉSEK ALKALMAI AZ EGYES SZAKMAI TERÜLETEKEN 2017-BEN

Megtartott eszmegbeszélő csoportok:

- Zengő-Bongó Bölcsőde: három alkalommal
- Területi védőnők: januártól decemberig havonta egy alkalommal
- Iskolai védőnők: januártól decemberig havonta egy alkalommal

III. Védőnői szolgálat

Az Egészségmegőrzési Központ 2011. január 1-jétől végzi a védőnői feladatok ellátását. A Védőnői Szolgálat 14 területi védőnői és 9 iskolavédőnői körzettel rendelkezik. A 14 körzetet 12 területi védőnő, a 9 iskolavédőnői körzetet 9 főállású iskolavédőnő látja el. A védőnői feladatok ellátásának fedezetét az Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) biztosítja a 43/1999. (III.3.) Kormányrendeletben meghatározottak alapján.

A területi védőnők feladatait a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004.(V.21.) ESzCsm rendelet szabályozza. E rendelet alapján a védőnő köteles ellátni az ellátási területén lakcímmel rendelkező személyeket, valamint a körzetében jogszerűen tartózkodó azon személyeket, akik az ellátás iránti igényüket a védőnőnél bejelentik.

A védőnők az egészségügyi alapellátás részeként nyújtják szolgáltatásukat, szakmai szabályok és iránymutatások mellett, a gondozottak igényeit figyelembe véve. A klasszikus védőnői ellátás színtere a családok otthona, a helyi környezet, ahol kialakul az életmód, megtörténik a szokásrend, viselkedés megerősítése.

1. Területi védőnők

Év	Gondozottak összlétszáma	A gondozottak létszámának változása az előző évhez képest
2014. szept. 30-ai állapotnak megfelelő adat	3183 fő	
2015. szept. 30-ai állapotnak megfelelő adat	2991 fő	- 192 fő
2016. szept. 30-ai állapotnak megfelelő adat	3366 fő	375 fő
2017. szept. 30-ai állapotnak megfelelő adat	3335 fő	-31 fő

Várandós- és nővédelmi gondozás: A gondozott várandósok száma 9%-kal csökkent 2016-hoz képest, 20%-kal csökkent az újonnan megjelent terhesek létszáma. Nem volt gondozatlan terhesség. A fokozott gondozottak aránya is csökkent. A gondozottak 36%-a (2016-ban 42%) veszélyeztetett.

A környezeti okból fokozott gondozást igénylők aránya nem változott. A dohányzók aránya sajnos ismét emelkedett a 2016. évhez viszonyítva. Három 18 éven aluli gondozott is volt.

A látogatások aránya nem változott. A védőnői tanácsadáson való megjelenés kis mértékben csökkent. A 2014-ben kiadott rendelet lehetővé teszi, hogy az egészséges várandós kevesebbszer (min. 3-szor) jelenjen meg a védőnői tanácsadóban. A team munkában végzendő várandós gondozást szülész-nőgyógyász szakorvos, házi orvos és védőnő végzi. A tavalyi évben sikerült elérni – a várandósokat tájékoztatva –, hogy csak a rendeletben foglaltaknak megfelelően végezzék a területi védőnők a feladataikat, azaz más szakterület feladatát nem vállaljuk fel. A nővédelmi látogatások száma szinte nem változott.

Év	Várandósok száma	Veszélyeztetettek száma (egészségügyi + környezeti + mindkét ok)	Dohányzó várandósok száma
2016	702	294 (265 + 16 + 13)	55
2017	629	229 (201 + 14 + 5)	51

Csecsemő gondozás

Minden újszülött gondozott terhességből jött világra! 9,5%-kal kevesebb gyermek született, mint tavaly, a koraszülöttek aránya nem változott (8%). A látogatások és a tanácsadáson való megjelenések száma emelkedett.

2017 szeptember óta egy még részletesebb, időigényesebb szűrővizsgálati rendszer lépett életbe. A szülő megfigyeléseit és a saját tapasztalatainkat mérlegelve kell a szűrővizsgálatot elvégezni, eltérés esetén a háziorvost értesíteni. Az eddigi 9 státuszvizsgálat helyett 16-szor kell a gyermekeket szűrni.

Év	Újszülöttek szám	Ebből koraszülött
2016	409	33
2017	393	31

1 éves korban a gyermekek majdnem 100%-nál megtörtént a státuszvizsgálat. A megvizsgált gyerekek 5%-a túlsúlyos, 14%-a vékony, 4%-nál valamilyen mozgásbeli eltérés tapasztalható. Egyéb eltérések: beszédfejlődés, látás, hallás esetében 4-5 gyermek van feltüntetve. Az említett eltérések miatt a gyermekek 3%-át kellett fokozott gondozásba venni. 4%-kal emelkedett a 6 hónapos korig tartó, kizárólagos szoptatás aránya, de nem éri el az 50%-ot. Emelkedés látható az 1 éves koron túl szoptatott kisdedeknél (36%).

Év	1 évesek száma	Megvizsgáltak száma	Túlsúlyos (fő)	Vékony/sovány (fő)	Mozgásfejlődés eltérése (fő)	Beszédfejlődés eltérése (fő)	Látás probléma (fő)
2016	348	340	17	24	14	3	2
2017	400	399	21	56	19	5	4

1-3 évesek gondozása

Megfigyelhető, hogy egyre gyakrabban kerülnek bölcsődébe már az 1 éven aluliak is, 2 éves korban a gyermekek 90%-a közösségben van. Lényeges változás nincs a létszámok alakulásában, sajnos a veszélyeztetettség sem csökkent. A látogatások száma és a tanácsadáson való megjelenés több lett, amit valószínű, hogy az új szűrési protokollnak is köszönhető. A közösségbe járó gyermekekről folyamatosan érdeklődnek a bölcsődéket ellátó kolléganők.

Év	3-6 évesek szám	Veszélyeztetettek száma (egészségügyi + környezeti + mindék ok)
2016	714	77 (45 + 28 + 4)
2017	705	75 (56 + 16 + 3)

A 3 éves kori védőnői szűrővizsgálatra a szülők 96%-a elhozta gyermekét. A beszédfejlődés késése, elmaradása a legáltalánosabb eltérés, az eszközzel végzett látás- és hallásprobléma kifejezettebb, mint a korábbi életkorokban. A túlsúlyosok száma emelkedett (6%), viszont az átlagnál vékonyabb gyermekek aránya nem változott. Látás problémát sokkal több kisgyermeknél észleltek. Ebben az életkorban eszközös vizsgálatok is történnek (vérnyomásmérés, hallásvizsgálat, látás vizsgálat). Ilyenkor még esetleges a gyermekek együttműködése a védőnővel, ez nagyban függ attól, hogy a szülő mennyire készíti fel a gyermeket a vizsgálatra.

Év	3 évesek száma	Meg- vizsgáltak száma	Túlsúlyos (fő)	Vékony/ sovány (fő)	Beszéd- fejlődés eltérése (fő)	Látás probléma (fő)	Hallás probléma (fő)
2016	332	308	14	29	18	7	3
2017	359	345	22	34	20	24	6

3-6 évesek gondozása

A 2016-os létszámhoz képest stagnálás tapasztalható. Csökkent a fokozott gondozást igénylők aránya, ami azért is lehetséges, mert az óvodába kerüléssel a gyerekek az óvodapedagógusok látókörébe kerülnek. Így a problémák észlelésére ők tudnak fókuszálni.

Év	3-6 évesek szám	Veszélyeztetettek száma (egészségügyi + környezeti + mindék ok)
2016	1258	121 (70 + 44 + 7)
2017	1234	94 (68 + 24 + 2)

A kötelező, 5 éves kori szűrésen a gyermekek 95%-a megjelent. Ennek a korosztálynak a szűrése – ha csúszással is – mindenképpen megtörténik, mert az iskolai beíratásnál a gyermeknek rendelkezni kell e dokumentummal. A dolgozó szülők, a téli, gyakoribb megbetegedések és a gyermekek elfoglaltsága miatt nehezebb az időpont-egyeztetés. Az elmúlt évben a kiszűrt elváltozások aránya elérte a 48%-ot, azaz majdnem minden 2. gyermeknél tapasztalható valamilyen elváltozást.

Év	5 évesek száma	Meg- vizsgáltak száma	Túlsúlyos (fő)	Vékony/ sovány (fő)	Beszéd- fejlődés eltérése (fő)	Látás probléma (fő)	Hallás probléma (fő)
2016	287	266	16	21	12	21	14
2017	311	294	26	38	17	27	24

7-18 évesek gondozása

Az elmúlt évben nem volt oktatási intézménybe nem járó gyermek. Azok az óvodások, akik elmúltak 7 évesek, de még nem mentek el iskolába, 221-en voltak. Ez jelentős csökkenést mutat a 2016. évhez viszonyítva.

Év	7-18 évesek száma
2016	315
2017	221

Családok

A családok és családlátogatások száma stagnált. Sajnos a dohányzás emelkedett. Fizikai gyermekbántalmazás nem történt.

Év	Családok száma	Dohányzás	Gyermek-bántalmazás	Gyermek-elhanyagolás	Gyermek-védelmi intézkedés
2016	2071	509	2	7	76
2017	2033	575	0	6	66

Egészségnevelés

Szülők iskolája, Kismama- Kispapa Klub, Születés hete program, Őszi piknik, babamasszázs, babás találkozók összesen 164 alkalommal, 1531 fő részvételével zajlottak, többféle szakember bevonásával.

Bölcsődei, óvodai gondozás

A kötelező, 3 havonta végzendő szűrővizsgálatokon túl az óvodákban a jelzőrendszer hatékony működése érdekében konzultációk keretében egyeztető megbeszélések zajlanak az egységvezetőkkel, havi rendszerességgel, a problémát mutató gyermekek ügyében. A bölcsődevezetőkkel is ez a rendszer működik.

Gyermekvédelem

Az esetjelzések okai az alábbi táblázatban láthatók:

Esetjelzés oka	Útkeresés Segítő Szolgáltatnak	Gyámhivatalnak	Érintett gyermekek/ várandósok száma
Fiatalkorú várandós	3	0	3
Alulgondozott várandós (nem együttműködő)	1	1	1
Családi konfliktus	4		6
Szülő fogyatékosága			
Szülői elhanyagolás	6	1	12
Gyermeknevelési problémák			
Család életvitele	7		13
Családon belüli bántalmazás	3		6
Szülők szenvedély betegsége			
Gyermek fogyatékosága, retardációja			
Hajléktalan várandós			
Együttműködés hiánya	3		3
Összesen: (a lent felsorolttal együtt)	29 esetjelzés		

Fentiekén kívül 20 helyzetértékelés készült pl. a kórház felé újszülött haza adásához. Az Útkeresés Segítő Szolgálatnál esetkonferencián, védelembe vételi tárgyaláson 14 alkalommal, a gyámhivatalban 12 alkalommal kellett a kolléganőknek részt venni. Bíróságra egyszer kértek írásos véleményt. Rendőrségi kihallgatásra egyszer került sor.

Sajnos a szülő életvitele, elhanyagoló magatartása miatt 3 gyermeket ki kellett emelni egy családból, 2 újszülött nevelőszülőhöz került.

Folyamatos a kapcsolattartás a gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembereivel, gyakran közös családlátogatásokkal erősítve egymás munkáját.

Védőnői szakmai megbeszélésre hetente, estemegbeszélésekre az intézményvezető és helyettes vezetésével havonta kerül sor. Öt munkaértekezlet volt a szakfelügyelő szervezésében.

Összefoglalva

Magyarországon a gyermekvédelmi törvény, az egészségügyi jogszabályok, a védőnőkre vonatkozó szakmai protokoll adott. Ezen jogszabályok betartásának garantálnia kellene, hogy a gyermekek biztonságban és egészségesen fejlődjenek. Amennyiben ez mégsem történik meg, ott egyéni mulasztás történik, elsősorban a szülő részéről. A gyerekekkel kapcsolatba kerülő szakemberek (orvos, védőnő, bölcsődei gondozónő, óvodapedagógus, gyermekvédelmi szakemberek, gyámhivatal szakemberei, esetleg rendőrség) kell, hogy lássák (ha figyelnek), ha egy gyermek veszélyben van. Az ő eszközrendszerüket lenne érdemes bővíteni, esetleg a hatályos jogszabályokat átgondolni azért, hogy az elhanyagoló szülő ne árthasson a gyermekének.

- Egyre több a családon belüli erőszak, nehéz a felismerése. A környezet csak akkor jelez a gyermekvédelem felé, ha már nagy a baj; nehezen vállalják fel a jelzést, annak ellenére, hogy a gyermekjóléti szolgálat titkosan kezeli a bejelentéseket.
- A gyermekorvosok hozzáállása több esetben aggályos, pl. igazolások indokolatlan kiadása, problémák bagatellizálása (túlterheltség, félelem, orvoshiány miatt).
- A gyámhivatal és a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek kezében kevés eszköz van az alulmotivált szülők esetében, hiszen a háttérlehetőségek korlátozottak (a nevelőszülői hálózat, családotthonok száma, szakemberek, fejlesztő pedagógusok hiánya stb.).
- A védelembe vételi tárgyalásokon, esetkonferenciákon törvényben előírt feltétel a szakemberek „sokasága”, de ez nehezített kommunikációs helyzetet teremt a szülőknek.
- A probléma gyökere nem szűnik meg azzal, hogy védelembe kerül egy gyerek.

- A családokban – akár generációkon át – újratermelődik a meg nem oldott szocializációs deficit (huszonéves nőkben 5-6 gyermek születése után sem alakítható ki a szülői felelősség, így a gyermekek kiemelésre kerülnek).
- A gyermekeket érintő veszélyeztető tényezők nagyon egyediek, családfüggőek, és a szakemberek ingerküszöbe nagyon különböző, ami gyakran vezet játszmahelyzetek kialakulásához vagy orientációs zavarhoz (a védőnő ezt mondta, a családgondozó meg azt, a pedagógus meg egy harmadik félét).
- Óriási az adminisztratív teher, ami a kliensekkel, gondozottakkal folytatott munkától viszi el az időt és az energiát.
- Szakemberhiány, túlterheltség, bűnbakképzés, kiégés veszély jellemzi a gyermekvédelmi jelzőrendszerben dolgozókat, melyet már pénzzel sem lehet kompenzálni.

Az EMMI 2017. szeptember 1-jétől rendeletben határozta meg a 7 év alatti gyermekek védőnői szűrővizsgálataival kapcsolatos megfigyelések életkorhoz rendelt módszertanát.

A bevezetett új kérdőívekkel kapcsolatos tapasztalataink:

1. A kérdőívekkel kapcsolatos tartalmi észrevételek

- A kérdőíveken több kérdés nem az adott életkornak megfelelő.
- 1 db „nem” válasz esetén már küldeni kell a gyermeket a háziorvosához. A gyermekek fejlődési üteme 2-3 hónapos különbséget mutathat, nem életszerű, hogy minden válasz „igen”. A kérdőív nem enged meg tűréshatárt, annak ellenére, hogy nagyon különbözőek a gyerekek.
- A 7 éves vizsgálatnak nincs értelme. A testméretek felvételén kívül olyan kérdéseket tesz fel a kérdőív, amit az óvónő tud, lát. Viszont megfontolandó lenne az eszközös hallás-, látásvizsgálat, hiszen 2. osztályban van ilyen legközelebb.

2. A kérdőív felvételével kapcsolatos nehézségek

- A szülők elfelejtik, vagy nem akarják kitölteni a szülői kérdőíveket, nem értik, miért van erre szükség.
- A rizikó kérdőívek tartalma nagyon tolakodó! Egy ötéves gyermek vizsgálatánál a szülő a következő megjegyzést tette: „Ez nem is vizsgálat, hanem vallatás!”.

- Az óvodáskorú gyermekek szűrésénél az óvónő látja napi szinten a gyerekeket, így ők hitelesebbek jelzésadásakor.
- A dunaújvárosi Egészségmegőrzési Központ Védőnői Szolgálatánál (mely közel 3000 fő 7 év alatti gyermeket gondoz) nagyságrendekkel emelkedett a szűrésre kötelezettek száma, mely plusz időt kíván a tanácsadásokon.
- A kérdőív felvétele időigényes, ezért meg kell növelni a tanácsadásra szánt időt, ami a látogatások rovására megy.
- Új tanácsadót kell kialakítani a megnövekedett terhelés miatt.
- A heti 40 órás munkaidőbe nem fér bele minden feladat, nő a hibázás lehetősége.
- A megnövekedett gyermekvédelmi feladatok és az ezzel kapcsolatos adminisztráció a családkról, a gyerekekről viszi el a figyelmet, így pont a cél ellen hat (észrevenni, kiszűrni, jelezni a valamilyen szempontból veszélyeztetett gyerekeket).

A védőnői munkával kapcsolatos további tapasztalatok:

- A 30-40 éves, elavult nyomtatványokat nem korszerűsítik.
- Az ingyenes számítógépes program legalább 20 éve készül.
- A városokban a méhnyakrák szűrésébe a védőnőket értelmetlen bevonni, hiszen vannak elérhető közelben nőgyógyászok.
- Óriási a leterheltség, évről évre plusz feladatot kapnak, de el nem vesznek a meglévőből.
- Feszültek, kimerültek a védőnők.

Dunaújvárosban az Egészségmegőrzési Központ munkáltatóként nagy hangsúlyt fektet arra, hogy védőnői és mentálhigiénés szakemberei a megelőzést szem előtt tartva a mindennapi gyakorlatban hatékonyan működjenek a gyermekvédelmi jelzőrendszerben.

Ennek érdekében:

- Az Egészségmegőrzési Központ a törvényben meghatározott feladatokon túl már a fogantatás pillanatától ingyenesen és önkéntesen igénybe vehető szolgáltatásokkal (kismama-papa klub, szülők iskolája, életvezetési tanácsadások, mediáció, személyiségfejlesztő iskolai programok stb.) segíti az egészséges gyermekek születését, a családok kiegyensúlyozott működését Dunaújvárosban.

- A kis súlyú újszülötteket a védőnők elküldik a Pedagógia Szakszolgálat szakembereihez vizsgálatra, hogy ne maradjanak ki a korai fejlesztésből.
- A védőnők folyamatosan kapcsolatot tartanak a jelzőrendszer szakembereivel, gyakran közös családlátogatásokkal adnak nyomatékot az egységes gyermekvédelmi elvárásoknak a gyerekek érdekében (játsszák, lavírozás elkerülése érdekében).
- A státuszok felvételének szempontrendszerét, egységes, jó szakmai színvonalú elvégzését a munkáltató és a szakfelügyelő is kontrollálja.
- A munkáltató rendszeres esetmegbeszélésekkel, egyéni konzultációs lehetőségekkel segíti a védőnők szakmai munkáját, fejlődését.

Munkáltatóként a szakszerű, támogató, biztonságos munkavégzési feltételek megteremtésével is nehezen enyhíthető a területi védőnő munkatársaknál a túlterheltség, és az abból adódó kiégés is reális veszélyt jelent.

2. Iskolai védőnők

Iskolavédőnői tevékenység

A főállású iskolavédőnők feladata az oktatási intézményekbe járó gyermekek egészségügyi ellátása, szűrése, egészségnevelési felvilágosítása. Munkájukat az oktatási intézményekkel egyeztetett munkaterv szerint végzik, mely tartalmazza a szűrővizsgálatok, védőoltások tervezetét, az iskola tervezett egészségfejlesztési programjait. Egész évben folyamatos az ifjúságvédelmi felelőssel a kapcsolattartás, a gondozott diákok nyilvántartásba vétele, valamint a veszélyeztetett tanulók állapotának nyomon követése.

ÖSSZESÍTETT LÉTSZÁMADATOK

Ellátott iskolai tanulói létszám szept. 30-i állapotnak megfelelő adat (általános és középiskola)		Változás az előző évhez képest
2014. év	8485 fő	
2015. év	8077 fő	- 408 fő
2016. év	7555 fő	- 522 fő
2017. év	7479 fő	-76 fő

2017-ban az általános és középiskolákban 9 főállású iskolavédőnő látta el az iskolavédőnői feladatokat. Betöltetlen státusz hely nem volt.

Az önállóan végzett feladatokhoz a minimum feltételek valamennyi védőnő számára biztosítottak voltak.

A Móra és a Bocskai iskolában megtörtént a tisztasági festés, a Hild iskolában és a Rudasban ablakokat cseréltek és kifestettek. A Vasvári iskola és a Petőfi iskola felújítása folyamatban van, az ablakokat kicserélik, várhatóan a tisztasági festés is meg fog történni a védőnői szobákban.

2017 őszétől bővült a védőnők által ellátandó feladatok száma, Pentelei Mentálhigiénés Általános Iskola Szakképző Iskola és Gimnázium néven általános iskolával és 27 fő ellátottal bővült a korábbi intézmény.

A védőnői szűrések lebonyolítása előírás szerint megtörtént, a tanulók 98,5%-át sikerült megszűrni. Leginkább a Pentelei és az Bocskai iskolákban jelentett problémát a védőnői szűrések végrehajtása, mert a tanulók nem járnak rendszeresen iskolába.

A középiskolákban megvalósuló mentálhigiénés tanácsadás sikeres, sokan kívánnak élni a segítő beszélgetés lehetőségével. Az általános iskolai korosztályból 2017-ben is sok tanulót irányítottak a védőnők az Egészségmegőrzési Központba, mentálhigiénés tanácsadásra.

Egyre gyakoribb a családokon belül a szociális probléma, emelkedik a mentális problémákkal küzdők száma, ugrásszerűen nő az iskolai agresszivitás, a magatartási problémákból adódó konfliktusok száma. Sajnos emelkedik a képi anyaggal vagy videó felvételekkel való visszaélések száma, a közösségi médiában felelőtlenül és nem megfelelő tartalmak megjelentetése.

2017 májusában valamennyi, a 2017/18-as tanévben 9. évfolyamon Dunaújvárosban szakmát tanuló nyolcadik osztályos gyermek elsőfokú pályaképzési orvosi vizsgálata megtörtént az iskolavédőnők aktív közreműködésével.

ISKOLAVÉDŐNŐI FOGLALKOZÁSOK SZÁMA 2017-BEN

Évfolyam	Osztály	Alkalom	Fő összesen
1.	0	0	0
2.	5	18	103
3.	0	0	0
4.	15	60	383
5.	10	20	228
6.	20	52	762
7.	12	40	252
8.	1	1	23
9.	25	89	656
10.	22	76	538
11.	26	79	609
12.	13	16	323
Összesen:	149	451	3 877

ISKOLAVÉDŐNŐI FOGLALKOZÁSOK TÉMA SZERINTI MEGOSZLÁSA 2017-BEN

Évfolyam	Védőnői téma	Óraszám
1.	Napirend, tisztálkodás	0
2.	Egészséges táplálkozás I.	18
3.	Balesetek megelőzése	0
4.	Serdülőkori változások I.	60
5.	Egészséges táplálkozás II.	20
6.	Káros szenvedélyek	52
7.	Serdülőkori változások II.	40
8.	Felelősség a szerelemben	1
9.	Káros szenvedélyek	53
	Fogamzásgátlás	36
10.	Fogamzásgátlás	43
	Káros szenvedélyek	33
11.	Abortusz- és daganatprevenció	79
12.	Szexuális úton terjedő betegségek	16

Az iskolai kampányoltások lebonyolítása megtörtént, 2000 fő oltásának előkészítésében vettek részt a kolléganők.

A HPV oltás 2017 őszi kampányban a korábbiaknál még alacsonyabb százalékban igényelték az oltásra jogosultak az ingyenes oltóanyagot. Ebben egyértelműen szerepet játszott a közösségi oldalakon megjelent oltásellenes kampányok hatása.

2017-ben 3 főt oltani kellett a HÍD programban, mert korábban nem kapták meg a szükséges védőoltásokat, 2 fő pedig külföldről érkezett és hiányosak voltak a magyar oltási sémában

szereplő oltásaik. Sport miatt növekvő számban érkeznek környező országokból tanulók általános és középiskolába is. Az ő oltásaik nyomon követése nehézkes, időigényes.

Kiemelt feladat a tanulók személyi higiéniájának ellenőrzése. 14 ezer tisztasági szűrést végeztünk 2017-ben. Ez a szám a korábbi évhez képest ezer szűréssel emelkedett. A tanulók személyi higiéniája az előző évhez képest minimálisan romlott. Az elszegényedett, nem törődöm családokban a szülők együttműködése nem megfelelő többszöri kérés ellenére sem.

A védőnői fogadóórán megjelentek száma 2062 fő volt. Ez átlagosan 229 fő védőnőnként. Ez a szám a középiskolákban nagyobb, lelki problémákkal is rendszeresen megkeresik a kolléganőket a tanulók. Az általános iskolákban leginkább a pedagógus vagy ifjúságvédelmi felelős jelez a gyermek miatt, vagy szűrésen derülnek ki problémák, kevesebb az önmaguktól segítségért folyamodók száma.

A tanulók elhanyagolt személyi higiéniája bizonyos szakmacsoportok betöltésénél komoly problémát jelentett a 2017-es évben is. Fogadóórák alkalmával, négy szemközti kapcsolatban segítettek a kolléganők.

A védőnők tantestületi értekezleteken 25 alkalommal, szülői értekezleteken 32 alkalommal vettek részt, 18 alkalommal a városi elsősegélynyújtó versenyre való felkészítésben vállaltak szerepet. A nyári szünetben az iskolavédőnők komoly szerepet vállaltak a területi védőnőknél a napi ügyelet ellátásában, illetve az irattár Egészségmegőrzési Központba való áthelyezésében.

IV. Ifjúság-egészségügyi ellátás

Az ifjúság-egészségügyi ellátás is az Egészségmegőrzési Központ keretein belül történik, mely gimnáziumi, szakgimnáziumi, szakközépiskolai, valamint szakképzésben résztvevő tanulókra terjed ki.

Az ifjúsági orvosok tevékenységüket a törvények és jogszabályok betartása mellett a Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya által megkövetelt és ellenőrzött szakmai követelményeknek megfelelően végzik. A rendelés iskolákra lebontva meghatározott időben történik.

Év közben megtörtént a páros évfolyamok kötelezően előírt preventív jellegű szűrővizsgálata, valamint a szakképzésben résztvevő tanulók szakmai alkalmassági vizsgálata. A 2011. évi CLXXXVII. szakképzési törvény alapján tanuló szerződéssel foglalkoztatott tanulóknál foglalkozás-egészségügyi vizsgálat is szükséges, melyet a gyakorlati oktató hely szervez meg,

míg az együttműködési szerződéssel foglalkoztatott tanulók esetében az iskola által megszervezett orvosi vizsgálatokat az Egészségmegőrzési Központ orvosai végzik el.

Az osztályvizsgálatok előre egyeztetett időpontban történtek. A szűrések a Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya engedéllyel rendelkező iskolai rendelőkben, valamint az EMK rendelőjében zajlottak (azon iskolák tanulóit, amelyekben iskolaorvosi rendelő kialakítása nem történt meg). A vizsgálatról a tanulók az erről szóló jogszabálynak megfelelően írásos leletet kaptak, ez egyben a szülő tájékoztatásául is szolgál, mely az esetlegesen kiszűrt eltérések tovább küldési javaslatát (háziorvoshoz, szakrendelésekre) is tartalmazta. Akiknél szakmai alkalmasságot befolyásoló eltéréseket találtak, szakrendelésre beutalóval láttak el, és az első fokú szakmai alkalmassági véleményt már a visszahozott szakorvosi vélemény alapján adták ki az orvosaink. Tapasztalat, hogy a tanulók a csak javasolt szakvizsgálatokra 50-60%-ban mentek el, míg a szakmai alkalmassághoz szükséges egyéb vizsgálatok 95%-ban megtörténtek. Év közben több alkalommal a szülőkkel telefonon egyeztetni kellett a vizsgálatok fontosságáról. Az orvosi fogadóórákon személyes szülő-orvos találkozások is rendszeresen történtek.

A leggyakoribb rendellenességek, melyek a szűréseken kiderültek:

- hanyag testtartás,
- gerincferdülés,
- lúdtalp,
- fénytörési rendellenességek,
- túlsúly,
- hallás csökkenés,
- fogszuvasodás.

Egyre több diáknál mértek szakembereink emelkedett vérnyomás értékeket.

A vizsgálatok során szerzett tapasztalatok azt bizonyítják, hogy jelentősen befolyásolja a tanulók egészségi állapotát:

- a mozgásszegény életmód,
- a számítógép gyakori használata,
- az egyoldalú és rendszertelen táplálkozás.

Személyes tanácsadás keretein belül az észlelt eltérésnek megfelelően felvilágosítás történt, és közülük többüket visszahívtak kontroll vizsgálatra is.

Sajnos, egyre több a fiatalkori magas vérnyomás betegségben szenvedő, gyógyszeres kezelésben részesülő diák. Nagy részük túlsúlyos is, mely eltérés egyértelműen kockázati tényezőként értelmezhető. Ők nehezen motiválhatók a rendszeres sporttevékenység megkezdésére, illetve a megfelelő diéta bevezetésére.

Az orvosok munkájához tartozik a kötelező védőoltások meglétének ellenőrzése, és az elmaradt védőoltások pótlólagos beadása.

Erre mindig az EMK rendelőjében került sor, az adott oltási protokollnak megfelelően, melyet dokumentálnak a tanuló oltási könyvében, a rendelőben vezetett oltási naplóban, ezenkívül jelentést küldenek róla a Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya számára.

Feladataik közé tartozik az iskolai sportrendezvényeken résztvevő diákok vizsgálata és ezt követően a versenyhez szükséges orvosi engedély kiállítása. Ez szervezett kereteken belül történik fél évente, a felkészítő testnevelő tanárral történt egyeztetés után. Betegség miatti hiányzás esetén, valamint balesetet elszenvedett tanulóknál soron kívüli vizsgálatot végeztek az orvosok.

Testnevelési órák alóli felmentések elbírálását iskolai szinten, előre meghirdetett időpontokban végezték, szakorvosi javaslat alapján. Több iskolában évek óta megszervezésre került a gyógytestnevelés azon tanulók részére, akiknél szakorvosi javaslat állt rendelkezésre, illetve régóta fennálló alapbetegségük miatt normál testnevelés órán nem vehettek részt.

2016. évi adatok

Iskola	Befiratott tanulók létszáma	Megvizsgált tanulók	Beutalók száma	OMFI	8. osztályosok szűrése	Sportorvosi vizsgálatok
	(fő)	(fő)	(db)	(fő)	(fő)	(fő)
DSZC Hild József Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	427	424	16	0	66	91
Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium és Kollégium	451	310	7	0	0	31
DSZC Rudas Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma	618	684	10	0	32	71
Dunaújvárosi Rosti Pál Gimnázium, Ált. Isk., Szakgimnázium és Szki.	261	98	2	0	0	0
Pentelei Molnár János Mentálhigiénés Általános Iskola és Szakképző Iskola	162	141	19	1	19	0
DSZC Lorántffy Zs. Szakgimnáziuma, Szakközép- iskolája és Kollégiuma	492	469	17	0	58	19
DSZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimn. és Szakközépiskolája	585	614	61	0	132	0
DSZC Dunaferr Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	1 119	1 051	77	1	196	27
DSZC Bánki Donát Gimnáziuma és Szakgimnáziuma	537	490	4	1	37	6
Összesen	4 652	4 281	213	3	540	245

2017. évi adatok

Iskola	Beíratott tanulók létszáma (fő)	Megvizsgált tanulók (fő)	Beutalók száma (db)	OMFI (fő)	8. osztályosok szűrése (fő)	Sportorvosi vizsgálatok (fő)
DSZC Hild József Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	349	365	41	0	102	49
Dunaújvárosi Széchenyi István Gimnázium és Kollégium	436	265	12	0	0	17
DSZC Rudas Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma	537	523	27	0	51	67
Dunaújvárosi Rosti Pál Gimnázium és Általános Iskola	145	83	4	0	0	0
Pentelei Mentálhigiénés Általános Iskola, Szakképző Iskola és Gimnázium	140	127	12	0	51	0
DSZC Lorántffy Zs. Szakgimnáziuma, Szakközép- iskolája és Kollégiuma	345	298	21	0	88	7
DSZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimn. és Szakközépiskolája	534	491	36	0	109	37
DSZC Dunaferri Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	856	809	37	3	165	25
DSZC Bánki Donát Gimnáziuma és Szakgimnáziuma	448	413	9	1	33	18
Összesen	3 790	3 374	199	4	599	220

Személyi feltételek

A feladatellátására a személyi minimumfeltételek biztosítottak voltak. 2 főállású iskolaorvos, asszisztens, valamint az iskolai védőnők segítségével történt a középiskolák tanulóinak iskolaegészségügyi ellátása.

Építészeti feltételek

Az orvosi rendelők és a várakozó helyiségek esztétikusak, méretük szabályos. A védőnői helyiségek állapotának felmérése, ezt követően a szükséges felújítások elvégzése időszerű lenne. A Dunaferri iskolában szükséges lenne az orvosi rendelő kialakítása a távolság miatt.

Tárgyi feltételek

A berendezéseink közül szintén az orvosi rendelők vonatkozásában megújulásra került sor, amely a feladatellátás feltételeihez igazodott (írásztalok beszerzése, vizsgálóágy áthúzatás). A védőnői szobák tekintetében mérlegelendő a berendezések újítása. Az orvosi eszközöket a minimum feltételek alapján ellenőriztük, hiányosságot nem tapasztaltunk. A fogyóeszközök és gyógyszerek, vegyszerek beszerzése folyamatos, zökkenőmentes a szükségleteknek megfelelően.

Informatikai feltételek

Az iskola-egészségügyi ellátás során kollégáink Sanus programmal dolgoznak, melynek rendszeresen frissítése megtörtént. Az informatikai háttér bár rendelkezésre áll, a mindennapos munka megkönnyítése érdekében az iskolavédőnői és orvosi tevékenységek számítógépes összehangolása folyik.

Közegészségügyi helyzet

Járványos fertőző megbetegedés nem fordult elő.

Rühesség miatt intézkedésre volt szükség, de elvégeztük az érintett osztályok szűrését, a kitiltást, háziorvoshoz utalást és a kezelés utáni kontrollt.

Az infékcókontroll biztosított a közegészségügyi előírásoknak megfelelően.

A veszélyes hulladék gyűjtése és szállítása szintén a szabályoknak megfelelően történt.

A 2017. évben ellátott feladatköreink:

- Alapszűrések: törvény szerint a 10. és 12. évfolyam szűrése, valamint a 16 évesek záró állapotvizsgálata (mozgásszervek vizsgálata, belgyógyászati vizsgálat). A védőnők minden orvosi vizsgálat előtt elvégzik a védőnői szűrést, korrekt és szakmailag megalapozott adatokkal folytatódik az orvosi munka. A védőnők tevékenysége során az orvosi leletekkel történő visszarendelés egyes tanulók hanyagsága miatt problémát okoz.
- Szakmai alkalmassági vizsgálat a szakközépiskolai, szakgimnáziumi, valamint a speciális szakképzésben résztvevő tanulóknál. A 2011-es szakképzési törvény alapján az együttműködési szerződéssel gyakorlaton résztvevő diákoknál az I. fokú alkalmassági dokumentációt az iskolaorvosnak kell biztosítani az iskola felé. A szakképzési törvénynek megfelelően a tanulók munkahellyel kötött tanulói szerződése alapján a gyakorlatra történő alkalmassági vizsgálatokat a munkahelyek foglalkozás-egészségügyi orvosai végezték. A védőnők ebben az esetben is a szükséges elővizsgálatokat megszervezték.

- Az iskolaorvos hatáskörébe tartozik a testnevelés, gyógytestnevelés és a részleges felmentés elbírálása szakorvosi leletek alapján.
- Akut betegek ambuláns ellátása, gyógyszerelése, balesetet szenvedő tanulók elsősegélyben részesítése, amennyiben szükséges, szakrendelésre irányítása.
- Védőoltások meglétének ellenőrzése, az elmaradt vakcinák pótlása, dokumentálása és jelentése a Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya felé. A HÍD képzésben résztvevő tanulóknál fordul elő döntő többségben, akik a korcsoporthoz kötött oltásokból a tanulmányi eredményeik miatt kimaradtak. Pótlásuk is nehézségekbe ütközik, mivel nem, vagy csak alig látogatják a tanórákat.
- Iskolai sportrendezvényeken résztvevő diákok sportorvosi vizsgálata, mely a 18. életévet betöltött tanulóknál évente egyszer, a kiskorú tanulóknál pedig félévente történik meg.

Az intézménybe járó tanulók gondozása a gyermek életkori egyéni szükségleteinek figyelembe vételével történik, a pedagógusok és a szülők szükség szerinti bevonásával. Tapasztalataink alapján egyre több a túlsúllyal küszködő tanuló, valamint a mozgásszervi betegségek (hanyag testtartás, gerincferdülés, lúdtalp) is egyre nagyobb arányban fordulnak elő. Ezen kóros elváltozások hátterében a mozgásszegény életmód kiemelkedő szerepét látjuk, a rendszeres mozgásra való hajlandóság pedig kifejezetten csökkent.

Sok diáknál észleltünk magasabb vérnyomásértékeket, többen tartós gyógyszeres terápiára is szorulnak emiatt.

Egészségügyi könyv kitöltése, érvényesítése azon szakképzési területeken, ahol a gyakorlaton való részvételnek ez alapfeltétele. Egyes szakmáknál (kisgyermekgondozó, ápoló) az érvényes tüdőszűrés leletén kívül negatív széklet bakteriológiai és negatív TPHA szűrés eredményre is szükség van. A vizsgálatok elvégzéséhez a beutalókat mi bocsájtjuk ki a tanulók részére, illetve szoros kapcsolatot ápolunk városunk laboratóriumával, hogy megfelelő ütemben történjenek meg a vizsgálatok.

- Várandós tanulók gondozása, testnevelésóra alóli felmentése, gyakorlaton való részvételük ismételt elbírálása.
- Leendő 9. osztályosok beiskolázás előtti vizsgálata (május-június).
- HÍD programban résztvevő tanulók beiratkozás előtti vizsgálata.
- Technikusi képzésre jelentkezők felvétel előtti szakmai alkalmasítása.

- Újraélesztési alapismeretek elméleti és gyakorlati oktatása.
Folytatódott a BLS (Elsősegély) gyakorlati órák megtartása. Az óráknak köszönhetően mind a diákokkal, mind a tanárokkal közvetlen személyes kapcsolat alakult ki.
- Iskolai büfék ellenőrzése megtörtént, mely során a higiénés előírások és a kínálat ellenőrzése történt meg, mindegyik büfé érvényes regisztrációval és működési engedéllyel rendelkezik.
- Tanév végi jelentés elkészítése az Állami Egészségügyi Ellátó Központ felé.

Osztályvizsgálatok tematikája:

2017. január:

11. gimnáziumi és szakgimnáziumi évfolyamosok szűrése, a második félévben kezdődő gyakorlatokhoz egészségügyi könyv érvényesítése.

2017. február:

10. évfolyamos tanulók orvosi vizsgálata, valamint a 18. életévet még be nem töltött tanulók ismételt sportorvosi vizsgálata. Igény szerint szakképzésre jelentkező 8. osztályos tanulók részére tanácsadást tartunk előzetes bejelentkezés alapján a fogadóórák keretein belül.

2017. március:

9. évfolyamosok vizsgálata. HÍD programos első évfolyamos tanulók szűrése.

2017. április:

13. évfolyamos technikusok szűrése. Pótszűrések, valamint a leendő 9. osztályos tanulók beiskolázási vizsgálatainak megtervezése és egyeztetése az adott iskolákkal (vizsgálati időpontok átadása).

2017. május és június eleje:

Beiskolázási vizsgálat lebonyolítása.

2017. június vége:

Leendő 13. osztályos technikusok alkalmasítása.

2017. július:

A HÍD programba újonnan felvételt nyert tanulók szakmai alkalmassági vizsgálata a modul képzésekre (ABC eladó, festő).

A tanévre vonatkozó kötelező jelentés elkészítése és megküldése az ÁEEK felé.

2017. szeptember:

Nyáron beiratkozó új tanulók vizsgálata, testnevelés felmentés elbírálása, egészségügyi könyvek érvényesítése.

2017. október-november:

Végzős 12. évfolyamos tanulók szűrése (gimnázium, szakgimnázium), valamint a végzős speciális szakképzésben résztvevő diákok vizsgálata.

2017. december:

11. évfolyamos végzős szakközépiskolások, 14. osztályos technikusok, valamint a HÍD program második évfolyamos tanulók alkalmassági vizsgálata történt meg.

Dunaújváros közép fokú tanintézményeinek ifjúság orvosi ellátását 16. éve végezzük az Egészségmegőrzési Központ keretein belül az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet maradéktalan betartásával, valamint a határidők figyelembevételével.

Jogszabályok, rendeletek az iskola-egészségügyi ellátásról:

- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 15/2005. (V. 2.) EüM rendelet az egészségügyi szolgáltatók szakmai felügyeletéről
- Testnevelési kategória elbírálásához: A testnevelési kategóriába sorolás egészségügyi szempontjai
- OGYEI 2007.
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről

A Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya által kiadott működési engedély és az OEP szerződéseink aktualizálásra kerültek, hatályosak.

V. Szakmai kapcsolatok, együttműködő intézmények

- Dunaújváros általános és középiskolái
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központok
- Dunaújvárosi Szakképzési Centrum
- Útkeresés Segítő Szolgálat
- Dunaújváros bölcsődék
- Dunaújvárosi óvodák
- Házi orvosok
- Gyermekorvosok
- Pedagógia Szakszolgálat
- MRE Újváros Drogambulancia
- Országos Alapellátási Szövetség
- Dunaújvárosi Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Osztály
- Dunaújvárosi Járási Hivatal Járási Gyámhivatal
- Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara
- Dunaújvárosi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
- Szent Pantaleon Kórház
- Dunaújvárosi Rendőrkapitányság
- Egészségfejlesztési Iroda (EFI) Dunaújváros

Egyéb szakmai tevékenységeink:

- Iskolai egészségnapokon előadások tartása
- Felkérésre előadások tartása
- Kórházi szülésfelkészítő tanfolyamon előadások tartása
- MRE Újváros Drogambulancia szakmai napján kortárssegítő csoport bemutató foglalkozás
- Mellrák elleni sétán aktív közreműködés

Dunaújváros, 2018. február 20.

Kleinné Németh Judit
intézményvezető

